

Primera Trobada Del GM del Pacte pels Drets Digitals i les Tecnologies Democràtiques

Acta de la trobada del 19 de febrer, de 16 a 18h.

Lloc: Canòdrom – Ateneu d’Innovació Digital i Democràtica

Assistents:

- Efrain Foglia (professor i investigador al Grup de Recerca de la UOC MEDIACCIONS)
- Simona Levi (directora de teatre, dramaturga, estratègia tecnopolítica, activista, docent i fundadora de Xnet)
- Ali González (experta en Decidim i membre de la Colla de les Dades)
- Alba Soler (Senior Innovation Project Manager a i2Cat)
- Antonio Calleja (coordinador de Tecnopolítica.net en el IN3 de la UOC)
- Arnau Monterde (Direcció de Serveis de Participació i Innovació Democràtica)
- Elisenda Orteda (Direcció de Serveis de Participació i Innovació Democràtica)
- Antonia Sánchez (Direcció de Serveis de Participació i Innovació Democràtica)
- Núria Alonso (Oficina Tècnica del Canòdrom – Ateneu d’Innovació Digital i Democràtica de Barcelona)
- Mar Escarrabill (Oficina Tècnica del Canòdrom – Ateneu d’Innovació Digital i Democràtica de Barcelona)

1. Treballar per les tecnologies democràtiques i l'autonomia tecnològica

Impulsar l'autonomia tecnològica a través de la creació i promoció d'infraestructures digitals públiques, públic-comunitàries i comunitàries per trencar la dependència cap a les grans tecnològiques. A més, fomentar infraestructures comunitàries de baix consum i mancomunar recursos amb ciutats i organitzacions que tinguin necessitats tecnològiques similars.

CANVIAR:

Infraestructures: Aprofundir una mica més en com haurien de funcionar les infraestructures digitals públiques i ja mencionar-ho. Alguns exemples: «Incentivar el desplegament de xarxes d'accés a serveis de telecomunicacions de nova generació i en format universal». És a dir, que quan Ajuntament de Barcelona fa desplegaments de fibra òptica a la ciutat, que trobi maneres de passar fibres òptiques pròpies que permetrà operar a entitats afins a la llicència «Comuns de la Xarxa Lliure Oberta i Neutral» i derivats. Hi ha una mica de discrepàncies sobre qui podria fer-ne ús. Per exemple, una altra participant proposa que, més enllà de què en facin ús projectes comunitaris i sense fins de lucre també es podria estendre aquesta mateixa infraestructura a comerços locals, que compleixin uns certs requisits.

Es proposa afegir al glossari detallant a què ens referim en infraestructures públiques digitals. Clarificar que les infraestructures públiques digitals són tant el programari com les instal·lacions. En el text podem especificar com a parèntesi (equipaments, infraestructura de xarxa física, capa lògica o capa de disseny), i més al glossari.

Baix consum: Diversitat d'opinions: Si es posa comunitàries ja no cal posar que són de baix consum vs cal mantenir de baix consum i especificar més: baix consum energètic, hídric i de materials.

Valorem que posar baix consum aquí sense detallar més genera confusió. Per clarificar l'objectiu d'aquest punt, traiem el concepte baix consum, que es treballarà amb més intensitat en el punt 9 del Pacte.

Impulsar: El verb «impulsar», utilitzat a l'inici del compromís, queda curt. Alternatives?

Buscar un verb amb major compromís però assumible: Garantir

AFEGIR:

Seguretat dades: Afegir el concepte de seguretat de dades i no només parlar d'infraestructures i de baix consum en parlar de sobirania tecnològica.

Al llarg del pacte no hem mencionat gaire el punt de seguretat de dades. Afegir aquest tema al punt 7 de Dades. Parlar en aquest compromís de resiliència tecnològica.

Laboratoris i recerca: Afegir la creació d'espais de recerca, proposen:

*Impulsar l'autonomia tecnològica a través de la creació i promoció d'infraestructures digitals públiques, público-comunitàries i comunitàries **i de laboratoris de testeig de recerca i innovació** per trencar la dependència cap a les grans tecnològiques. A més, fomentar infraestructures comunitàries de baix consum i mancomunar recursos amb ciutats i organitzacions que tinguin necessitats tecnològiques similars.*

Es valora fer un compromís a part per parlar de recerca.

Afegir Drets Digitals i Drets Humans (perquè sigui més congruent amb els compromisos, principis i objectius del Pacte):

*Impulsar l'autonomia tecnològica a través de la creació i promoció d'infraestructures digitals públiques, público-comunitàries i comunitàries per trencar la dependència cap a les grans tecnològiques **i per a garantir de millor forma els Drets Digitals i Drets Humans de la ciutadania**. A més, fomentar infraestructures comunitàries de baix consum i mancomunar recursos amb ciutats i organitzacions que tinguin necessitats tecnològiques similars.*

No ho mencionarem en aquest compromís, perquè ja parlem de l'enllaç del pacte amb els drets digitals i els drets humans al punt «Introducció i objectius».

Programari lliure: Foment del programari lliure més enllà de l'administració pública.

No ho mencionarem aquí, perquè en parlem al Compromís «Promoure i difondre l'ús del programari lliure i de codi obert al sector públic». El punt també va més enllà de l'administració pública al fomentar-ne l'ús a d'altres agents a través de l'OSPO.

2. Promoure la participació, la transparència i la rendició de comptes en les polítiques públiques

Impulsar la creació d'espais estables de participació, transparència i rendició de comptes sobre els usos tecnològics exercits des de les àrees i òrgans municipals. Aquests han d'estar oberts a persones, comunitats i entitats.

CANVIAR:

Aclarir el concepte d'usos tecnològics:

Cal crear aquests espais sobre el desenvolupament de les polítiques públiques en general que impliquen d'alguna manera l'entorn digital (per exemple: no només cal un espai en el qual poder fiscalitzar que l'algoritme que s'utilitza per atorgar un ajut és adient, sinó també poder saber i debatre sobre quina és la proposta de capacitat digital als casals de persones grans...).

S'acorda canviar «usos tecnològics» per «polítiques públiques i solucions tecnològiques vinculades amb l'àmbit del present pacte» per acotar més el concepte. També s'acorda canviar «participació» per «participació ciutadana».

Aclarir si és un espai de participació o de fiscalització

Si ha de ser un espai en el qual es pugui fiscalitzar, el terme usos tecnològics és restrictiu, no acaba de quedar clar l'abast i es pot interpretar de diferents maneres. En aquest sentit, caldria poder saber si aquest espai va només de fiscalització o de participació.

Es consensua que posant «rendició de comptes» que el compromís també implica fiscalització.

AFEGIR:

Regularització de les grans tecnològiques:

A part de la rendició de comptes de les administracions públiques, cal fer pressió per la **rendició de comptes i regularització de les grans tecnològiques**.

Crearem un punt de compra i contractació pública responsable i hi afegirem la regularització de les grans tecnològiques.

Compra pública responsable:

*Títol: Promoure la participació, la transparència i la rendició de comptes en les polítiques públiques, **així com la compra pública tecnològica responsable**.*

*Text: Impulsar la creació d'espais estables de participació, transparència i rendició de comptes sobre els usos tecnològics exercits des de les àrees i òrgans municipals. Aquests han d'estar oberts a persones, comunitats i entitats. **Aplicar criteris de compra pública responsable tecnològica que s'ajusti als principis d'aquest pacte i afavoreixi les alternatives a les grans corporacions tecnològiques, al programari privat i a les xarxes tancades.***

Es debat sobre si obrir un punt específic de compra pública o es pot matisar i incloure-ho en el punt 1, ja que, en part, el foment de l'autonomia tecnològica, ja implica la compra a proveïdors.

S'acorda crear un nou punt per regular la compra i contractació pública sostenible per reduir la dependència tecnològica del sector públic. El nou compromís també inclourà incentius més enllà de la compra i la regularització de les grans tecnològiques.

Preses de decisions sobre els usos tecnològics:

*Impulsar la creació d'espais estables de participació, transparència i rendició de comptes sobre la **decisió d'ús i utilització de tecnologia** exercits des de les àrees i òrgans municipals. Aquests han d'estar oberts a persones, comunitats i entitats.*

Reformular el concepte usos i fer referència a polítiques públiques i solucions tecnològiques relacionades a aquestes.

Incorporació de l'esfera digital als òrgans de participació:

Si l'objectiu és reflexionar sobre cap a on ha d'anar la digitalització a la ciutat, podria contemplar també **com s'incorpora l'esfera digital als òrgans de participació i espais digitals de deliberació de la ciutat. En aquest context, reivindicar més el paper de Decidim Barcelona.**

Especificar quins espais de participació digital sense que sigui forçat. Segons el reglament de participació de l'Ajuntament l'eina digital de participació ciutadana ja és Decidim.

4. Reforçar l'alfabetització digital i l'aprenentatge tecnològic

Desenvolupar mesures d'inclusió digital que abordin l'accés, l'ús i l'aprofitament de les tecnologies digitals i garantir el compromís institucional per mitigar les desigualtats sociodigitals que poden aparèixer durant el procés de transformació digital. Així mateix, assegurar la disponibilitat de dades per poder avaluar l'impacte de les accions municipals.

CANVIAR:

Canviar alfabetització digital per inclusió digital:

L'alfabetització és només una part de les mesures que cal promoure per impulsar la inclusió digital. Més enllà de l'alfabetització digital, hi ha esmenes que comenten que cal parlar també sobre capacitat digital i competències per la ciutadania. A més, conscienciar la ciutadania en general sobre l'exercici dels seus drets digitals, fomentar educació mediàtica i democràtica en el món digital. També aquí reforçar les dinàmiques d'aprenentatge intergeneracional.

Es valora que canviar «inclusió» per alfabetització perquè enriqueix i ja es complementa amb «aprenentatge tecnològic». Cal tenir en compte no perdre el focus, ja que la l'educació mediàtica i digital és necessària per a tota la ciutadania.

“fomentar la resiliència comunitària a partir de la capacitat digital en software lliure, així com en

educiació mediàtica i digital enfocada a tota la ciutadania.

Proposta: Fomentar una cultura tecnològica *justa* (*revisar adjectiu*) a partir de la promoció del programari lliure i una educació mediàtica digital segura i democràtica.

No parlar de ciutadania sinó parlar persones.

Abans de qualsevol capacitació, cal garantir l'accés a tothom.

Disponibilitat de dades:

Desvia l'atenció parlar de la disponibilitat de dades per poder avaluar en aquest punt, ho traiem?

El tema de les dades és fonamental i transversal en lavaluació de polítiques públiques. Mirem d'afegir-ho al punt de «Sobirania ciutadania sobre les dades i l'ús de dades obertes» com estratègies transversals.

Impacte:

Si mantenim parlar d'impacte en aquest punt, cal reflexionar sobre com es fa l'avaluació de l'impacte, ja que sovint queda en mans d'empreses alienes a l'administració.

Igual que el punt anterior.

AFEGIR:

Incorporar el dret d'accés:

Garantir l'accés a internet i tecnologies digitals com a bé públic essencial.

En el punt es parla de les diferents capes de la bretxa digital.

Si s'afegeix el dret d'accés, especificar que el dret d'accés a una xarxa neutral.

... que garanteixin el dret d'accés a una xarxa neutral, així com l'ús i aprofitament...

Discriminacions a l'hora de fer tràmits:

Existeixen discriminacions quan es volen fer tràmits fent ús de programari lliure i l'administració imposa una tecnologia privativa.

Refernciar al punt 6, programari lliure al sector públic

9. Fomentar el decreixement i la redistribució de la tecnologia

Encoratjar el decreixement tecnològic en clau de sostenibilitat, democràcia i bé comú. Garantir la redistribució, reequilibri i repartició dels recursos tecnològics ja existents en clau de justícia digital global.

CANVIAR:

Decreixement tecnològic:

Consens en què el concepte ha de sortir, però discordances en si el terme adequat és «decreixement tecnològic»:

En contra d'utilitzar «decreixement tecnològic»:

- No parlar de decreixement tecnològic perquè volem fer front a la situació de programari privatiu, als formats i protocols propietaris, però sí que volem donar la benvinguda en aquest pacte a tot aquell programari lliure creixentista:

*Títol: 9. Fomentar la **digitalització sostenible** a través de l'**economia circular***

*Text: En la línia proposada per UNCTAD/DER/2024, encoratjar una **digitalització sostenible** basada en els principis de l'**economia circular**, és a dir, **evitar un sobreconsum tecnològic** que porta a una digitalització insostenible i promocionar la digitalització dels sectors no suficientment connectats. Garantir la redistribució, el reequilibri i la repartició dels recursos tecnològics ja existents en clau de justícia digital global.*

- El concepte pot no generar consens, alternatives: «**creixement tecnològic amb criteris de sostenibilitat, democràtica i pel bé comú**», «**créixer amb sentit i amb esperit crític perquè la tecnologia pugui ajudar a les persones**» o «**creixement amb seny**».

A favor d'utilitzar «decreixement tecnològic»:

S'hauria de mantenir, però especificant més qüestions com ara: evitar l'obsolescència programada, garantir la reparació dels aparells, allargar-ne la vida, utilitzar materials abundants i amb baix impacte ecològic, vigilar la cadena de producció perquè no hi hagi contaminació, explotació laboral, relació amb els conflictes armats i la violència cap a les comunitats... i vigilar el procés de vida de l'aparell o infraestructura perquè no impacti en el medi ambient ni creï desigualtats socials, perquè no contami ni al final de la seva vida útil, etc...

En un altre aspecte el programari i el maquinari han de ser eficients evitant l'ús abusiu d'energia i capacitat de processament, que no sigui vector per la substitució d'aparells reduint la seva vida útil ni pel creixement excessiu de les infraestructures, que no impliqui el creixement de les necessitats d'emmagatzematge, etc...

S'aposta per evitar el concepte decreixement tecnològic, ja que, apunta a reduir tecnologia per part de la ciutadania, però no aposta per reduir els alts consums des de les multinacionals.

S'aposta per un concepte que fomenti la digitalització de col·lectius i comunitats, però que redueixi els impactes tecnològics provocats pel creixement descontrolat.

Reformular per una proposta que es desmarqui dels models tecnològics d'alt consum i que aposti per un empoderament tecnològic de les persones i els col·lectius.

S'acorda seguir-ne parlant a la propera trobada del GM.

Aterratge municipal

Comentari que posa sobre la taula que aquest compromís és massa global i que caldria aterrar-lo a l'esfera municipal.

Pendent de'incloure la reformulació per mostrar les dues capes o nivells del compromís: visió municipal i visió internacional.

AFEGIR:

Reutilització:

Afegir el compromís a la reutilització, podria servir com a mecanisme de garantia d'accés a dispositius tecnològics, contribuint així al "Compromís 4" del Pacte.

Reciclatge i inversió pública. Queda pendent reprendre el punt a la següent trobada del GM.

Tecnologia centrada en les persones:

Fer èmfasi en el fet que volem unes tecnologies centrades en les persones i que cal que la tecnologia sigui una solució i no un problema.

Queda pendent reprendre el punt a la següent trobada del GM.

Accés:

L'Ajuntament ha de garantir que la ciutadania tingui accés als seus serveis tecnològics (el dret a l'accés es menciona també al compromís 4 i a l'1, decidir on ho posem per no repetir).

Queda pendent reprendre el punt a la següent trobada del GM.